

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก

State and Problems of Educational Management in Plearnruk Kindergarten

ปัทมากรีย์ มังตรีสรณ์¹ รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ²

Puntharee Mongtrison¹, Assoc. Prof. Dr.Sasilak Khayankij²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก (นามสมมุติ) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก และการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูอนุบาล 1-3 จำนวน 26 คน รวมทั้ง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ปกครอง ชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 182 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารได้จัดทำแผนกลยุทธ์ ทำ SWOT analysis นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ และสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองโดยเน้นฝึกอบรมและนิเทศภายใน ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการศึกษาคู่มือเพื่อพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร และได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการสอน ปัญหาที่พบ คือ การลาออกของบุคคลากรที่มีคุณภาพ

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก พบว่า ผู้บริหารและครูเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสุขผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการส่งเสริมเรื่องความปลอดภัย ครูมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครอง และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ

3. การประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือ เน้นการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านทางสมุดสื่อสารสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก ผู้บริหารและครูมีนโยบายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในแหล่งชุมชน และร่วมมือกับชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ปัญหาที่พบ คือ การจรรยาบรรณผิดในช่วงหลังเลิกเรียน และเสียงรบกวน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study state and problems of educational management in Plearnruk Kindergarten in 3 areas; 1) Management 2) The child development activity 3) The state of relationship between family and community. The samples used in this study were 26 preschool teachers (k1-3), 2 school administrators

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, สภาพและปัญหา, โรงเรียนอนุบาล

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Master of Education Program in Early Childhood Education chulalongkorn university

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²Lecturer, Master of Education Program in Early Childhood Education chulalongkorn university

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ปัทมากรีย์ มังตรีสรณ์, p.mongtrison@gmail.com

รับเมื่อ 20 สิงหาคม 2562 แก้ไข 25 กันยายน 2562 ตอปรับ 27 กันยายน 2562

and 182 parents. The research tools were questionnaires and interviews. Data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows:

1. Management found that school administrators have set school guidelines by creating school strategic plan. Using SWOT analysis PDCA quality cycle and encourages teachers to develop themselves, focusing on training and internal supervision. School administrators collaborate with teachers to study guides for develop curriculum and evaluate curriculum implementation and used the internal quality assessment results to improve and develop teaching skills. The problem encountered is the resignation of quality personnel.

2. The child development activity found that school administrators set policies for teachers by focusing on learning with happiness thru various activities and also promote child safety. Teachers share information with parents and analyze the results of the evaluation in order to find solutions. The problem encountered is the insufficient organization of teaching and learning media.

3. The state of relationship between family and community found that school administrators focus on building trustworthy relationships by creating good feelings towards each other through communication through relations books to exchange information about children's behavior. School administrators and teachers have set policies to exchange knowledges with community through organized field trips in the community. Collaborating with the community to participate in activities that create benefits. The problem encountered is traffic jams during afterschool and noise.

Keywords: Educational Management, State and Problem, Kindergarten

ภูมิหลัง

“เด็กปฐมวัย” คือ วัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่สำคัญมาก เพราะมีการพัฒนาของสมองตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ และพัฒนาอยู่ตลอดเวลาจนถึงอายุ 8 ปี ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาในวัยนี้จึงสำคัญมาก ดังคำกล่าวของ เฮคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัล โนเบล ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” นอกจากนี้ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคน เพราะเป็นวัยที่สมองมีการเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, หน้า 1) แต่ในทางกลับกัน หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม การเรียนรู้ในขั้นต่อไป ย่อมยากที่ผู้เรียนจะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ เพราะปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 7)

ปัจจุบันรัฐบาลกำหนดแผนแม่บทหลักที่ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสภา เป็นกฎหมายบังคับใช้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักคือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า ก) ดังนั้น การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ โดยควรศึกษาหลักมาตรฐานการศึกษาที่ทางหน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดไว้ และปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสถานศึกษา อาทิ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาเด็ก

โดยองค์รวม เน้นให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา โดยกำหนดแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหาร และการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครู รวมถึงมาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และนโยบายการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเน้นเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก โดยเน้นในเรื่องการจัดการเรียนรู้ การจัดโภชนาการและสภาพแวดล้อม การประเมินพัฒนาการเด็ก และด้านการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน ซึ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน

โรงเรียนอนุบาลเพลินรัก (นามสมมุติ) เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการมาเป็นเวลา 22 ปี และได้ผ่านการรับรองมาตรฐานทางการศึกษา เช่น ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก และได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาการบริหารจัดการ รวมถึงแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก รวมไปถึงการประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย เรียนรู้อย่างมีความสุข และให้ความสำคัญกับการประสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน วิจัยสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเพลินรักใน 3 ประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก และการประสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

สภาพและปัญหาปัจจุบันของการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรักเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก และการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1) การบริหารจัดการ	1.1) การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 1.2) การจัดหลักสูตรสถานศึกษา 1.3) การประกันคุณภาพภายใน	1.1.1) การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย 1.1.2) การพัฒนาวิชาชีพครู 1.2.1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 1.2.2) การประเมินผลการใช้หลักสูตร 1.3.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย 1.3.2) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศ
2) การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก	2.1) การจัดการเรียนรู้ 2.2) การจัดโภชนาการและสภาพแวดล้อมที่ถูกละเลย 2.3) การประเมินพัฒนาการเด็ก	2.1.1) การวางแผน 2.1.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2.1) การส่งเสริมสุขภาพอนามัย 2.2.2) การส่งเสริมความปลอดภัย 2.3.1) การประเมินตามสภาพจริง 2.3.2) การแบ่งปันข้อมูลการประเมิน
3) การประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน	3.1) การสร้างความร่วมมือกับครอบครัว 3.2) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	3.1.1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด 3.1.2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครอบครัว 3.2.1) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3.2.2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูอนุบาล 1-3 จำนวน 26 คน และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ ผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 182 คน ซึ่งคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยจับฉลากเลขที่ของนักเรียนในแต่ละห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจำนวน 3 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก ครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน

2. แบบสอบถามครู เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก ครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน

3. แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก ในด้านการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน 2562 รายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ร่วมกับการอัดเทปเสียงขณะสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
2. แบบสอบถามครู ผู้วิจัยแจกและรับคืนแบบสอบถามครูด้วยตนเอง จากนั้นตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยมีจำนวนแบบสอบถามครูที่ได้รับคืน จำนวน 26 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. แบบสอบถามผู้ปกครอง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามผู้ปกครอง ผ่านทางครูประจำชั้น และนัดหมายวันรับคืนกับครูประจำชั้น จากนั้นตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยมีจำนวนแบบสอบถามผู้ปกครองได้รับคืน จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และตรวจสอบความถูกต้อง พบว่าแบบวัดแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ครู แล้ววิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย
2. แบบสอบถามครู ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยประชากร (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จากนั้นนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเรียงเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย
3. แบบสอบถามผู้ปกครอง ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบความเรียง ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเรียงเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย ผู้วิจัยแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
  - 1.1 ผู้บริหาร จำนวน 2 คน เป็นเพศชาย 1 คน และเพศหญิง 1 คน อายุ 63 ปี และ 37 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา และจบปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียน 25 ปี และ 12 ปี ตามลำดับ
  - 1.2 ครู ซึ่งทุกคนเป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.6 ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นอนุบาล 1 คิดเป็นร้อยละ 46.2 อายุงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.2 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.5 สาขาที่สำเร็จการศึกษา คือ การศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 57.7
  - 1.3 ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.9 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.6 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 28.7

มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.4 และมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น
อนุบาล 2 คิดเป็นร้อยละ 39.1

2. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก แบ่งเป็น 3 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านบริหารจัดการ

2.1.1 การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

ผู้บริหารพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายด้วยการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการทำ SWOT analysis นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ ร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงิน การใช้เฟสบุ๊ค และไลน์ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารและครูปรึกษากันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายอนาคตร่วมกัน และมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้อยากปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองในทุกด้านเน้นการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน ส่งครูเข้ารับการอบรมในหัวข้อที่สนใจ และศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ยังมีการนิเทศภายในทุกเดือน และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู เป็นการพัฒนาความสามารถในการสอนแก่ครู

2.1.2 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และมีการรับเพิ่มสาระการเรียนรู้ในส่วนประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน และความต้องการของผู้ปกครอง เช่น เน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนหลากหลาย ได้แก่ Active Learning, EF, Montessori และแบบบูรณาการ นอกจากนี้ยังมีการจัดการประเมินหลักสูตรเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ในแต่ละปีการศึกษา โดยครูและผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมกับผู้แทนคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและผู้ปกครอง

ครูมีการปฏิบัติในด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$) โดยครูมีการปฏิบัติในเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และปรับใช้ให้สอดคล้องกับปัจจุบัน ($\mu = 4.58$) และครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.15$)

2.1.3 การประกันคุณภาพภายใน

ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด

ครูมีการปฏิบัติด้านประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) โดยครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$) รองลงมา คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การนำผลการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.73$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง ศึกษาคู่มือการประกันคุณภาพภายในและแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินการ ($\mu = 4.23$)

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก

2.2.1 การจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารกำหนดนโยบายแก่ครู ในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้เด็กมีความสุขในการเรียน สนุกกับกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการ สามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีนโยบายในการจัดกิจกรรมพิเศษ โดยเน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และการทำบุญตักบาตร ในด้านของการส่งเสริมความสามารถพิเศษ ผู้บริหารมีนโยบายให้จัดกิจกรรมเสริมในช่วงเย็น เช่น กิจกรรมร่ำไทยบัลเล่ต์ เทควันโด ดนตรีสากล และในทุกปีการศึกษา มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เช่น กิจกรรมวอลเลย์บอลลี กีฬามิตรสัมพันธ์ของผู้ปกครองในแต่ละระดับชั้น

ครูมีการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$) โดยครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$) รองลงมาคือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ เช่น การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ การทดลอง ($\mu = 4.73$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและสื่อในห้องเรียนให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และความสนใจของเด็กในห้องเรียน ($\mu = 4.27$)

2.2.2 การจัดโภชนาการและสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

ผู้บริหารมีนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยมีการจัดบริการอาหารเช้าที่มีประโยชน์ ให้แก่เด็กทุกวัน และเด็กที่มนมโรงเรียน เป็นเวลา 130 วัน นอกจากนี้ยังมีการตรวจสุขภาพเบื้องต้น เพื่อคัดกรองโรคต่างๆ โดยเฉพาะโรคติดต่อ ในด้านการส่งเสริมความปลอดภัย ผู้บริหารมีนโยบายในการให้ความรู้และประสบการณ์กับเด็ก เช่น การดูแลตนเองและการป้องกันตนเองจากการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน ด้วยการจัดมุมเสริมประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ให้แก่เด็กในห้องเรียน และจัดแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ภายนอกห้องเรียน เช่น สวนหย่อม แปลงผัก

ครูมีการปฏิบัติด้านการจัดโภชนาการ และสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) โดยครูมีการส่งเสริมความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) รองลงมาคือ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้กับเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.48$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การฝึกฝนพฤติกรรมความปลอดภัยให้กับเด็ก เช่น การฝึกใช้บันได วิธีการใช้สนามเด็กเล่น ($\mu = 4.73$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การจัดเมนูอาหารที่ถูกต้องอนามัยให้แก่เด็ก ($\mu = 3.96$)

2.3 การประเมินพัฒนาการเด็ก

ผู้บริหารได้จัดการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอยู่เสมอ ในด้านการแบ่งปันข้อมูลการประเมิน ผู้บริหารมีนโยบายให้ครู จัดทำแบบประเมินพัฒนาการ และรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบ เพื่อเป็นแนวทางให้กับทั้งครูและผู้ปกครองในการพัฒนาและส่งเสริมเด็กได้ถูกทาง

ครูมีการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการเด็กโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$) โดยครูมีการแบ่งปันข้อมูลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) รองลงมาคือ การประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กไปวิเคราะห์ของครู เพื่อหาแนวทางแก้ไขและส่งเสริมเด็กต่อไป ($\mu = 4.69$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของเด็ก ($\mu = 4.23$) 2.3) ด้านการประสานสัมพันธ์กับครอบครัว และชุมชน

2.3.1 การสร้างความร่วมมือกับครอบครัว

ผู้บริหารมีแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยเน้นการสร้างความรู้สึกร่วมกันผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อหาจุดร่วม และใช้สมุดสื่อสารสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่นำเชื่อถือกับผู้ปกครอง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมโรงเรียน และทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมผู้ปกครองสอนน้อง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็นตัวแทนของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ในการประชุมต่างๆ

ครูมีการปฏิบัติด้านการสร้างความร่วมมือกับครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$) โดยครูมีการสร้างความสัมพันธ์ที่นำเชื่อถืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$) รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านทางสมุดสื่อสารสัมพันธ์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก ($\mu = 4.88$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาเป็นวิทยากรจัดกิจกรรมให้เด็ก ($\mu = 4.46$)

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในด้านการสร้างความร่วมมือกับครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) โดยผู้ปกครองมีความคิดเห็นในเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่นำเชื่อถืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การมีอัธยาศัยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเองกับผู้ปกครองของผู้บริหารและครู ($\bar{x} = 4.72$) และมีระดับความคิดเห็นที่น้อยที่สุดในเรื่อง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การจัดเครือข่ายผู้ปกครอง ($\bar{x} = 4.05$)

2.3.2 การสร้างความร่วมมือกับชุมชน

ผู้บริหารมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ทางชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ในการจัดการประชุมหมู่บ้าน และเปิดโอกาสให้ทางชุมชนเข้ามาประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน เช่น สาธารณสุขอำเภอมาให้ความรู้ในการป้องกันโรคระบาดในเด็ก นอกจากนี้ ในด้านการร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็ก ทางผู้บริหารได้ขอความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อพาเด็กเข้าไปทัศนศึกษา เช่น วัด ฟาร์มผัก

ครูมีการปฏิบัติด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$) โดยครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$) รองลงมาคือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาพาเด็กไปเรียนรู้กับชุมชนในบริเวณใกล้เคียง ($\mu = 4.77$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน เช่น การเป็นวิทยากร ($\mu = 4.54$)

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) โดยผู้ปกครองมีความคิดเห็นในเรื่อง การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การที่โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ตามโอกาสที่เหมาะสมในเทศกาลงานประเพณี เช่น การจัดงานปีใหม่กับชุมชน การหล่อเทียนพรรษา

($\bar{x} = 4.57$) และมีระดับความคิดเห็นที่น้อยที่สุดในเรื่อง การจัดการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนโดยเชิญตัวแทน จากชุมชนมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการดำเนินงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.18$)

3. ปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก แบ่งเป็น 3 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การบริหารจัดการ

การบริหารงานบุคลากร เช่น ครูที่มีคุณภาพลาออกเมื่อสอบบรรจุเป็นครูในสังกัดของรัฐ หรือการลาออกโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทางโรงเรียนขาดครูในตำแหน่งนั้นๆ และไม่สามารถหาครูทดแทน ได้ทันรวมทั้งครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมาก และการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ ที่จอดรถมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความเข้มงวดในการคัดกรองเด็กป่วย

3.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก

สื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ จำนวนเด็กต่อชั้นเรียนมากเกินไป ยากต่อการจัดกิจกรรมของครู ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก เช่น เด็กบางคนเรียนรู้อาจไม่ทันเพื่อน และการมีเด็กพิเศษเรียนร่วมในห้องเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก เช่น พื้นที่ใช้สอยภายใน ห้องเรียนมีน้อย ไม่สามารถจัดมุมกิจกรรมหรือมุมประสบการณ์ต่างๆ ได้ การจัดโภชนาการให้เหมาะสม เช่น เน้นอาหาร ที่มีผักเป็นส่วนประกอบให้มากขึ้น

3.3 การประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน

การสร้างความร่วมมือกับชุมชนบริเวณใกล้เคียง เช่น การจอดรถของผู้ปกครองเวลารับส่งลูก ซึ่งก่อให้เกิดการขัดแย้งกับบ้านเรือนในชุมชนบริเวณใกล้เคียง และปัญหาการส่งเสียงดังรบกวน และการขาดอัยการ ค้าย ไม่ตรีของบุคลากรบางท่านในโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพลินรัก ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายโดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการทำ SWOT analysis นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ และเน้นการบริหารแบบมี ส่วนร่วม โดยผู้บริหารและครูปรึกษาหารือร่วมกัน ในเรื่องการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลาง นโยบายของโรงเรียน และความต้องการของผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับเรื่องการประกันคุณภาพและการ พัฒนาการวิชาชีพครู เน้นการฝึกอบรม ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และมีการนิเทศภายในทุกเดือน รวมทั้งมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้อยากปฏิบัติงาน แต่กลับพบว่า บุคลากรที่มีคุณภาพลาออก หากสามารถสอบบรรจุในสังกัดรัฐได้หรือลาออกโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรพิจารณาหาแนวทางในการสร้างความผูกใจในงานและความก้าวหน้าทางอาชีพแก่ครูที่มีคุณภาพ ดังที่ ทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2549, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงการให้ขวัญกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับมีความรู้สึกดี และมีกำลังใจ ที่จะทำงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้นและอยากทำตนให้เป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน และมีความภาคภูมิใจในองค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร (2560, หน้า 48) ได้กล่าวถึง การสร้างความรู้สึกผูกพันของพนักงานนั้น มีความ เชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงาน พลังและความตั้งใจที่มีอยู่ในความรู้สึกผูกพัน ทำให้พนักงานทุ่มเทความสามารถลงไปใน งานอย่างเต็มกำลัง เพิ่มความรู้สึกรับผิดชอบงาน และมีแรงจูงใจที่จดจ่อกับภารกิจในเมื่อเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ทางโรงเรียน จึงควรกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงาน เช่น การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถครู กำหนดเป้าหมาย

ของผลการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือและช่วยแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู เช่น การเพิ่มเงินเดือน เงินโบนัส และมอบรางวัลพิเศษให้แก่ครู

2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนซึ่งมุ่งเน้นให้เด็กมีความสุข และสนุกกับกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการลงมือกระทำซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของดีวีย์ (Dewey, 1956 อ้างถึงใน ธาณินทร์ วรวิจิตรพันธ์, 2008, หน้า 6) กล่าวไว้ว่า ครูควรใช้ประสบการณ์ของเด็กๆ เป็นพื้นฐานให้พวกเขาได้รับความรู้และข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากขึ้น ซึ่งพวกเขาไม่ได้มองข้ามเนื้อหาวิชา แต่พวกเขาต้องการให้ใช้ประสบการณ์ของนักเรียน และนำพวกเขาสู่เรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ยังเน้นเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การฝึกฝนพฤติกรรมความปละอดภัย และการค้นหาความชอบหรือความถนัดของเด็ก โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง แต่เมื่อพิจารณาปัญหา กลับพบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดโภชนาการ และการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องจากการเปลี่ยนครูบ่อย ข้อมูลพื้นฐานแสดงให้เห็นว่า ครูส่วนหนึ่งมิได้สำเร็จการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย และเกือบครึ่งหนึ่งของครูในโรงเรียนมีอายุงานระหว่าง 1-5 ปี ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมวิชาการอย่างสม่ำเสมอ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่มีประสบการณ์กับครูรุ่นใหม่ และการนิเทศการสอนจากผู้บริหาร สอดคล้องกับการพัฒนาครูของ Freeman, Decker, and Decker (2017, p. 68) ที่เสนอว่า ทางสถานศึกษาควรจัดทำคู่มือบุคลากร เพื่อช่วยในการสื่อสารการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ของโรงเรียน รวมไปถึงการกำหนดภาพรวมของโรงเรียน และการส่งเสริมวิชาชีพความรู้เฉพาะผ่านการฝึกอบรม

3. การประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัย พบว่า ฝ่ายบริหารได้กำหนดนโยบายในการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือ และความรู้สึกที่ดีต่อกันผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทาง ได้แก่ สมุดสื่อสารสัมพันธ์บ้านโรงเรียน การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการระหว่างรับ-ส่งบุตรหลาน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเยี่ยมชมห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สรวาตี เพ็งศรีโคตร และจันทร์ชลี มาพุทธ (2554, หน้า 68) พบว่า การที่ผู้ปกครองร่วมประชุมกับโรงเรียนทุกครั้ง และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาสจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ โรงเรียนมีการติดต่อขอความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น ศูนย์การค้า หน่วยงานราชการ ในการพาเด็กไปทัศนศึกษา หรือการเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็ก สอดคล้องกับ Freeman, Decker, and Decker (2017, p. 371) ที่เสนอว่า ชุมชนบริเวรรอบสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีมากสำหรับเด็ก ทางสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งชุมชนใกล้เคียงเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในสังคม แต่เมื่อพิจารณาปัญหา กลับพบว่าการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ได้แก่ การจอดรถของผู้ปกครอง ซึ่งขวางทางเข้าออกของบ้านบริเวณใกล้เคียง และปัญหาเรื่องการส่งเสียงดังรบกวนของเด็ก ซึ่งโรงเรียนควรจัดการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการเชิญตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชนใกล้เคียงมาร่วมประชุม จากนั้นนำข้อสรุปแจ้งให้กับผู้ปกครองทุกคนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Taylor (อ้างถึงใน เกสร จิวเดช, 2557, หน้า 23) ได้กล่าวถึงแนวทางความสำเร็จของการจัดการศึกษา ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง และเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการสื่อสารที่ดีและสม่ำเสมอระหว่างบ้านกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การบริหารจัดการ ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมเพื่อพูนความรู้แก่ครูใหม่ การปฏิรูประบบครูใหม่ และการจัดสรรงบประมาณสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ ฯลฯ การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก ครูควรปรับเปลี่ยนแนวทางการประเมินให้เป็นการประเมินตามสภาพจริง การประสานความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน โรงเรียนควรมีการจัด open house เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเยี่ยมชมโรงเรียน และมีการติดต่อสื่อสารกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น เชิญชุมชน เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน และศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนของผู้ปกครองในเชิงคุณภาพ เพื่อทราบถึงปัญหาและข้อควรปรับปรุงพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- เกษร จิวเดช. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยซิ่นกวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2549). มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2560). การสร้างความรู้ให้กับพนักงาน. เอกสารเผยแพร่เพื่อการศึกษาและพัฒนา.
- สราวดี เพ็งศรีโคตร และจันทร์ชลิ มาพุด. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. การศึกษาและการพัฒนาสังคม. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม. 7(1), 68–82
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2556). การดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0–5ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550–2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Emand, N.I., and Fraser, Sarah (1859 – 1952). The Educational Theory of John Dewey. Available from: <http://www.newfoundations.com/GALLERY/Dewey.html> [2008, Mar 20]
- Freeman, N., Decker, C., & Decker, J. R. (2017). Planning and administering early childhood programs (11th Ed.). New Jersey: Pearson Education.